

Par novadniekiem grāmatizdevējiem

Aizsākums un turpinājums

/No Madonas muzeja krājuma/

Mg. art. Laimdota Ivanova
Madonas novadpētniecības un mākslas muzejs

Indriķis Alunāns

Jaunlatviešu kustības darbinieks, pirmais latviešu tautības grāmatizdevējs Jelgavā, žurnālists un tulkotājs Indriķis (Heinrihs) Alunāns (īstajā vārdā Heinrihs Remperts Hanss Alunāns) dzimis 1835. gada 18. augustā Jaunkalsnavā kā jaunākais bērns Jaunkalsnavas muižas nomnieka Andrieva Alunāna un viņa sievas Edes (Hedviga, dz. Sniedze-Brunovska) ģimenē.

No 1846. gada Indriķis Alunāns kopā ar vecāko brāli Juri mācījās Jelgavas apriņķa skolā, no 1848. gada līdz 1856. gadam - ģimnāzijā Jelgavā.

1859.—1861. gadā studējis filozofiju, zemkopību, dabas zinātnes Maskavas, Tērbatas un Pēterpils universitātēs.

Pēc tēva nāves I. Alunāns pārtrauca studijas, nodarbojās ar lauksaimniecību Rostovā pie Donas un laikrakstos publicēja rakstus par latviešiem. No 1864. gada viņš bija «Pēterburgas Avīžu» līdzstrādnieks, līdztekus strādāja par mājskolotāju Pēterburgā un Maskavā.

Vēlāk viņš strādāja par rakstvedi (1867—1873) Bramberges pagastā (Jelgavas novads)

1873. gadā Alunāns atvēra savu grāmatveikalu Jelgavā, bet 1892. gadā - spiestuvi.

Miris 1904. gada 27. decembrī

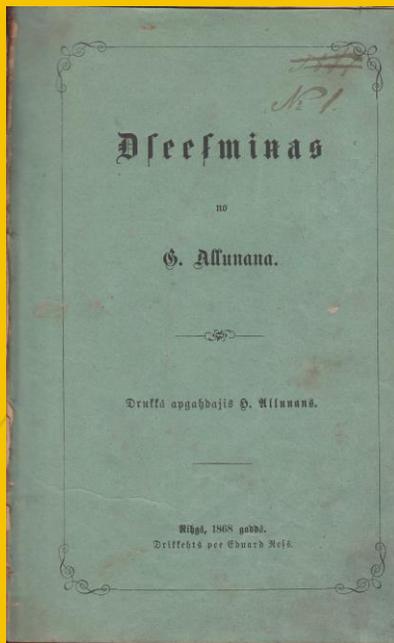
Indriķis Alunāns

Bijusī Jaunkalsnavas muižas ēka, kur dzīvoja Alunāni. 1987.gada 23. aprīlis. Jura Krieviņa foto.
Madonas muzeja krājums. MNM21905:1-2

Alunāna apgādā iznāca:

- ▶ Jura Alunāna rakstu apkopojumu "Tautas saimniecība" (1867), uzsāk izdevēkdarbību
- ▶ Jura Alunāna "Dziesmiņas"
- ▶ brāļu Kaudzīšu romāna "Mērnieku laiki" pirmizdevums (1879)
- ▶ Matīsa Kaudzītes sastādītā dzejas antoloģija «Smaidi un asaras» (1980)
- ▶ Ap 50 lugu izdevumi (t.sk. Ādolfā Alunāna lugas)
- ▶ Indriķis Alunāns arī pats rakstījis tēlojumus, stāstu "Kāršu spēlēšanas augļi" (1859), apceri "Kurzemes ļaudis un vidi" (1867), tulkojis Nikolaja Gogoļa lugu "Revidents" (1871), Aleksandra Ostrovska lugu "Pašu ļaudis – gan izlīgsim" (1873)

Par ceptrečīgās sīnu.

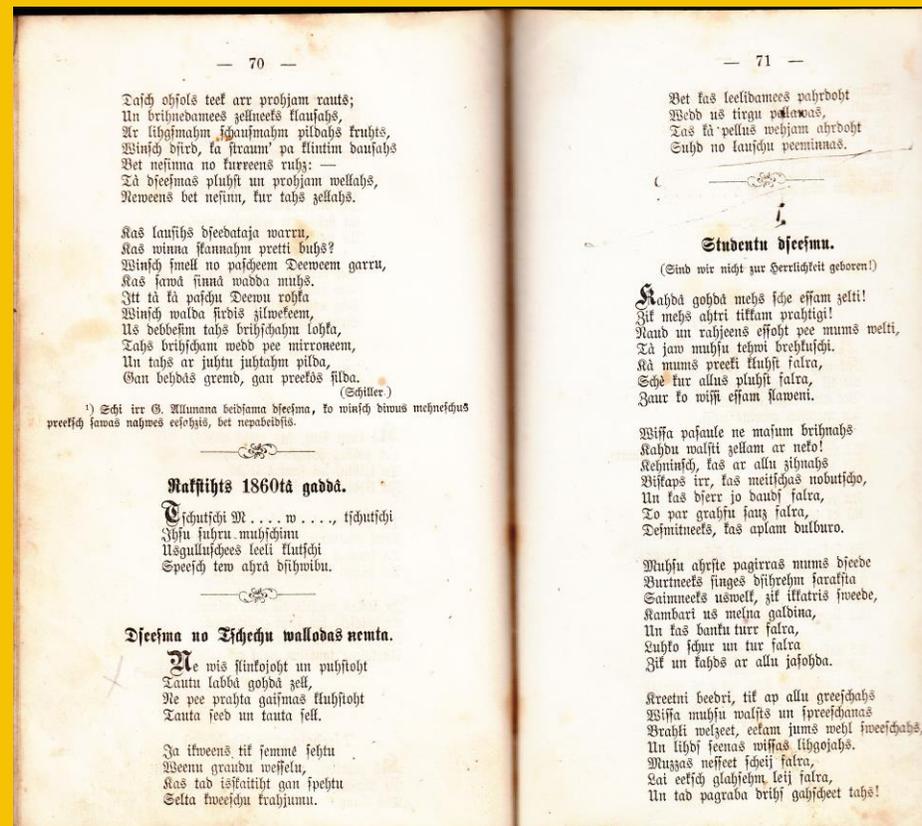
G. Allunanam pašam dīģmojoht arveem bij tašs bešmas, ta tašs dīģmošs, to wīnš 1856ki gada ūlaida, ohtā draukā pabrīdētas ūlaida, bet naime nīnu pabrīdē, tā ta wīnš tī to dīģmū „šwejnēks“ ešēdja pabrīdēht. Je tašs sīns dīģmōs G. Allunana rohta, ja dīģmōs bešmas, mešs buhta pabrīdēht, bet tā man mana bešmas ašēdētas dīģmōs tašs dīģmōs pabrīdē, tašs es tašs ašēdēht. Bešs weena tašs bešmas, to mana bešmas ar dīģmōm pabrīdēht, ir Peterburgā pabrīdē. Bešs bešmas, kas sīni grašmata ašēdēht, gan wīnš pa lehta dāi no Bešmōs mālošas pabrīdēht, bet grašmata draukā apgabojam nan sīni bešmōm ešēdēht jūms bījs pabrīdē, tašs Bešmōs dīģmōm bešmas bešs bījs, no ta sīnš dīģmōs lehta. Bešs bešmas G. Allunana dīģmōs, to wīnš pabrīdēht pabrīdēht bešmas naime ir bešmas, bīģmōs: „Šai sīni dīģmōs šam tem ašēdēht“, „Šīnš pabrīdēht ašēdēht“, „Šīnš loipna, tīka, šahta“, „Šūnš“, „Šūnš un šūnš“, „Šūnš gārbi“, un „bešmas bešmas“.

G. Allunana.

Beenijameem lašitajem.

Kad no manna bešmas dīģmōm 1868 gada pabrīdē draukā pabrīdēht, tad bījs bešmas, ta weena tašs grašmata no manna bešmas dīģmōm nošūdēht. Kad nu sīni no manna bešmas dīģmōm grašmata šaršmōm pabrīdēht, tad es it šaršmōm manna bešmas lehta drangu pulkam tašs dīģmōs sīni ohtā dīģmōm draukā pabrīdēht.

Apgabojam.

Dziesmiņas no G. Allunana. Madonas muzeja krājums. MNM11585

Augusts Saulietis

Augusts Plikausis (Saulietis, 22.12. 1869. Grašu pag.
"Sauliešos" - 27.01.1933. turpat). Ap 1900.gadu.
Madonas muzeja krājums. MNM9792

1904. gadā Augusts Saulietis kopā ar Ati Ķeniņu, Pavasaru Jāni (Jāni Veismani) un Jani Rozentālu nodibina apgādu «Zalktis».

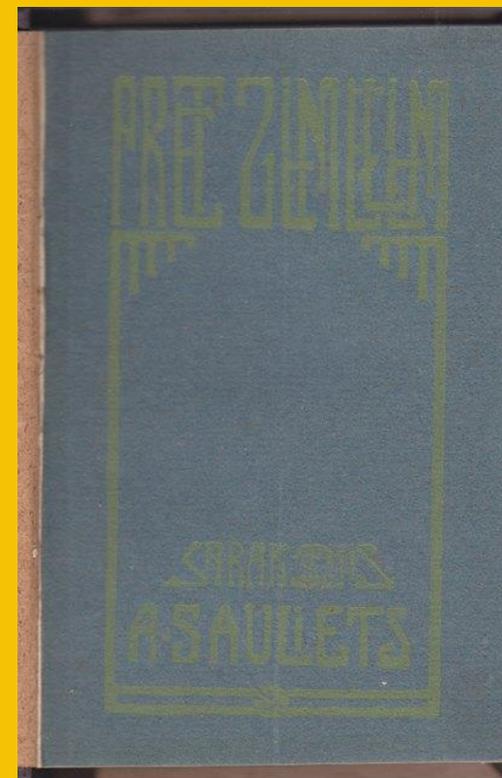
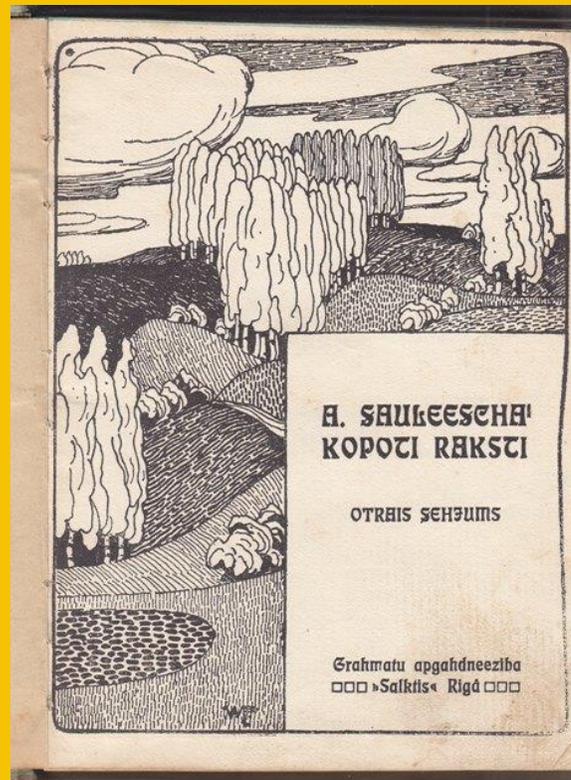
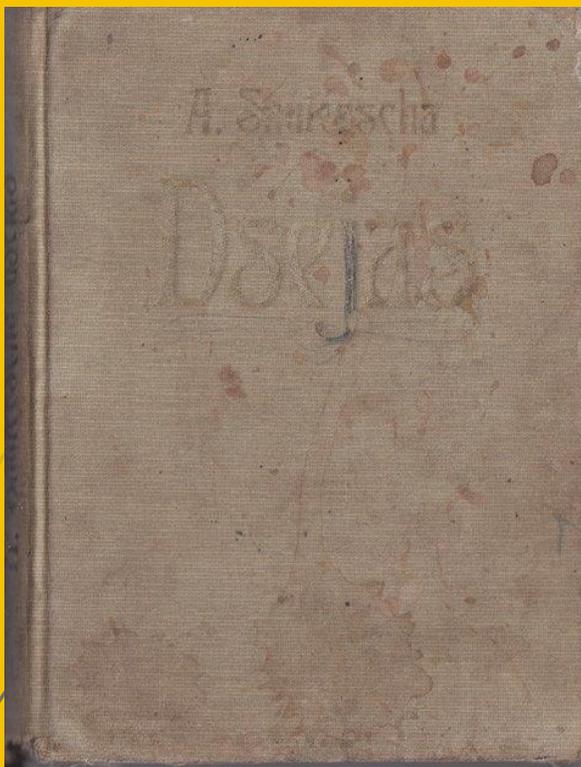
Apgāda darbības pirmajā periodā (1904–1907. gada beigās, 1908. gada sākums) galvenais atbildīgais par rokrakstu lasīšanu, rediģēšanu, grāmatas iespiešanas procesu bija Augusts Saulietis.

Apgāds izdevis pirmos Augusta Saulieša (1–3, 1904–1909) un Jāņa Poruka (1–5, 1905–1908) kopotos rakstus, Friča Bārdas pirmo dzejas krājumu "Zemes dēls" (1911), almanahu, vēlāk žurnālu "Zalktis" (1906–1910), kopumā ap 20 grāmatu.

Apgādam tika piesaistīti talantīgi latviešu mākslinieki – Janis Rozentāls, Vilhelms Purvītis, Gustavs Šķilters, Jūlijs Madernieks, Burkards Dzenis u. c.

1909. gadā Augusts Saulietis nodibina savu grāmatu apgādu "Varavīksna" (pieder no 1909. līdz 1915. gadam un 1922. gadā), kur izdod

- galvenokārt savus darbus
- arī Antona Austrīņa
- Arveda Smilgas u. c. autoru sacerējumus

A.Saulieša Kopoti Raksti. Otrais sējums. Dzeja
Apgādniecība "Zalktis" Rīgā, Tērbatas ielā 15/17;
iesp. H.Hempels un biedri. 1904.gads.
Madonas muzeja krājums. MNM19234

Augusts Saulietis «Pret ziemeļiem».
Dramatisks tēlojums 4 cēlienos. 2.izdevums
Apgāds "Varavīksna" Rīgā, Tērbatas ielā
15/17,; iesp. "Latvijas" tipogrāfijā. 1914. gads

Cesvaines vidusskolas skolēnu un skolotāju grupa uz kāpnēm, kas ved uz Cesvaines pili, grupā A. Saulietis (labajā pusē otrā rinda no augšas, uzvalkā, ar bārdu). 1920. gadu pirmā puse.

Madonas muzeja krājums. MNM25845

Jaunā dzīvojamā māja Grašu pag.
«Sauliešos». 1924. – 1925. g.
Madonas muzeja krājums.
MNM 37687:2

Augusts Saulietis ar sievu Mariju Plikausi (dz. Valtere
1891-1992) un meitu Ilzi (1927 – 2019). 1928. gads.
Madonas muzeja krājums. MNM37324:3

Kārlis Ķeirāns

Madona. Kārļa Ķeirāna grāmatu drukātava - pārdotuve.
Ap 1910. gadu. Madonas muzeja krājums. MNM35307

Vidzemes gubernators atļāvis Cēsu
apriņķa Biržu muižā (Modohn) Kārlim
Ķeirānam atvērt grāmatu pārdotuvi

/»Balss», 1907.02.15./

Grāmatu drukātava atvērta 1909. gadā

1909. gadā Vidzemes gubernators sodījis ar 2 mēnešiem arestā Teodoru Līventālu (Ļaudona) par to, ka viņš sarakstījis, licis iespiest un izplatījis uzaicinājumu iestāties par biedriem kādā dibināmā biedrībā «Nomale». Uzaicinājumos bijusi naidīga izturēšanās pret valdību. Uzaicinājumu iespiedis Kārlis Ķeirāns Biržos savā tipogrāfijā, kuru gubernators slēdzis uz 2 mēnešiem.

/»Dzimtenes Vēstnesis», 7.09.1909./

Teodors Līventāls

Dzimis 1882. gadā Ļaudonas pagastā Kalnvirsas «Muižniekos»

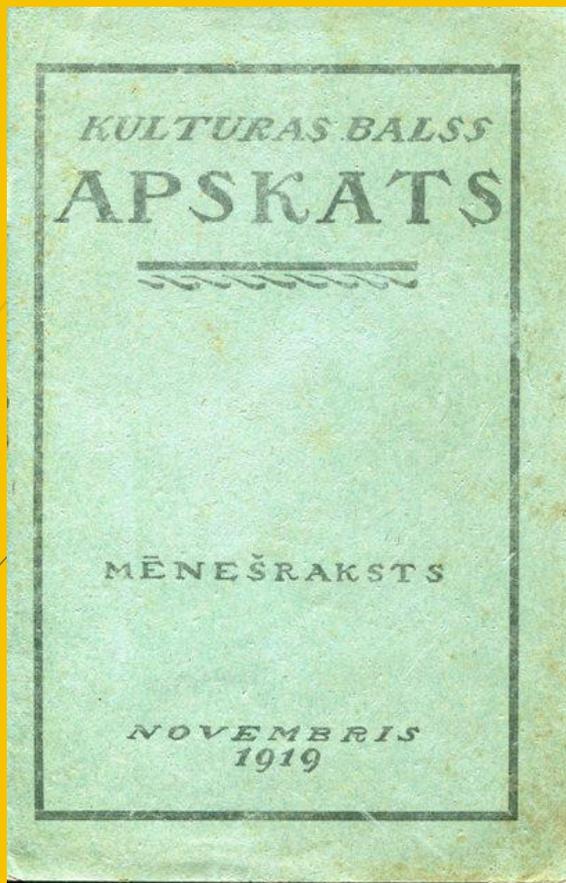
- 1913.g. sarakstījis rokasgrāmatu «Kā nodibināt un iekārtot bibliotēku»
- Latvijas bibliotekāru biedrības priekšsēdētājs (1923 – 1926)
- Saistīts ar Madonas bibliotēkas pirmsākumiem
(Vēsturiski bibliotēka darbu uzsāka 1923. gada 26. februārī, kad pilnvarotais sabiedriskais darbinieks ļaudonietis Teodors Līventāls parakstīja nodošanas-saņemšanas rakstu par 505 sējumiem Ls 443,66 vērtībā)
- Darbojās grāmatu apgādos «Kultūras balss», «Kultūras draugs»
- Apcietinājumā no 1949. gada, miris 1956. gadā
- <https://www.biblioteka.lv/virtuala-izstade-teodors-liventals/>

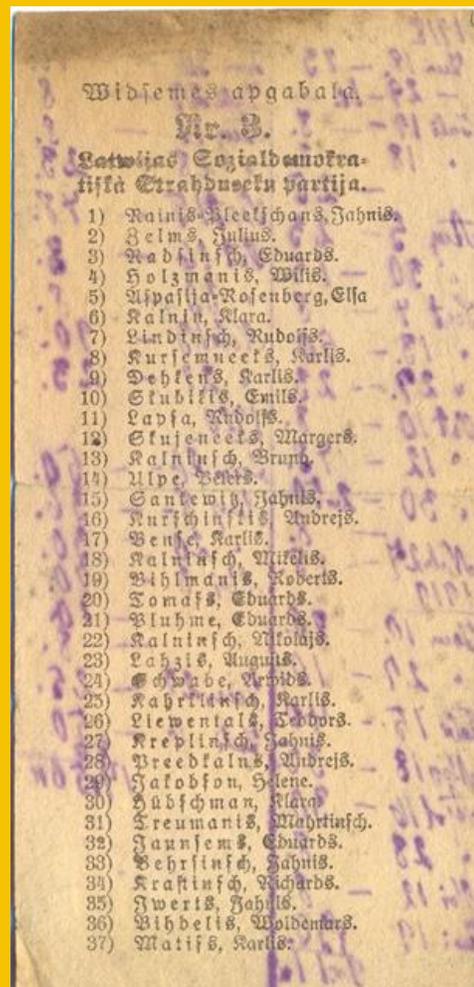
Mārcienas un apkārtnes sabiedriskie darbinieki pļaviņā pie Mārcienas skolas. Grupā Teodors Līventāls (priekšā 2. no labās). Madonas muzeja krājums. MNM40321:1

Grāmatu veikals Madonā, Rīgas ielā 1.
Ap 1925. gadu. MNM18968

Mēnešraksts "Kultūras balss", 1919.g. novembris. 1. numura saturā - Iz "Kulturas Balss" darbības (biedru sapulcē par valdes priekšsēdētāju ievēlēts T. Līventāls). MNM 45133

Satversmes Sapulces vēlēšanu kandidāti no LSDSP. 1920. gads.

Sarakstā 37 cilvēki, t.sk. Rainis-Pliekšāns Jānis.

Nr. 26 sarakstā - Teodors Līventāls

Otrā pusē kalēja Viļuma Melbārža pieraksti par naudu (kopā 14 rbļ. 56 kapeikas) 1918. - 1920. gada dažādu mēnešu dažādos datumos.

Rakstīts ar ķīmisko zīmuli, raksts izspiedies lapas otrā pusē.

Madonas muzeja krājums.

MNM24748

Pastkarte. 1913. gads. A. Bērziņa foto. Madonas muzeja krājums. MNM 43925

Madona. Centrā Jāņa Kļaviņa 1912. gadā celtā māja, vēlākā adrese Saules iela 6. Labajā malā K. Ķeirāna māja, kurā atradās spiestuve.

1918./1919. gadā Kļaviņa mājā mācījās Madonas vidusskolas audzēkņi. Ap 1928.-1930. gadu ēkai labajā malā piebūve. Ēka nojaukta pirms veikala RIMI būvniecības.

Otrā pusē - apsveikums Cesvaines ģimnāzijas skolniecei Annai Mednei (1912.Stāmeriena - 1997. Rīga) dzimšanas dienā 1927. gada 29.novembrī no Lucijas.

Kārlis Ķeirāns izdevis

- Jāņa Bankava stāstus «Gaismai austot» 1911.g.
- E. Čirikova «Pazudušo dēlu» (tulkojis R. Kroders) 1911.g.
- Andrea Hauklanda «Baltās naktis» (norvēģu autors, tulkojis R. Kroders) 1911.g.
- Skuju Frīda romānu «Zem saules» 1912.g.
- Malienas laikagrāmata (kalendārs) 1913., 1914.g. u.c. izdevumus
- Dziesmu lapiņas, veidlapas, brošūras

No kreisās - Jānis Kabraks (1885 – 1952) no Līdēres,
kurpnieks, kuļmašīnas īpašnieks un vadītājs,
grāmatiņas "Svilpīšu Jāņa precības: - stāsts iz
jaunāko laiku reālās dzīves» autors
(iesp. K.Ķeirāns, Madona.
Autora izdevums. 1923.g. (LNB resursi)
Blakus – Jūlijs Ozols.
A. Andreviča fotogrāfijas reprodukcija. Madonas
muzeja krājums. MNM30214

Марценское православно-приходское училище.

СВИДѢТЕЛЬСТВО

объ успѣхахъ и поведеніи
ученика въ зимы отдѣленія
Михаила Савинова Миргородца
за 1916-17 учебный годъ.

Поведеніе 5	Законъ Божій 5
Прилежаніе 4	Чтеніе 4
Успѣхи 4	Русскій языкъ: Граммат. 4
Опрятность 3	Орфографія 4
	Письм. раб. 4
Пропустыль:	Чтеніе 5
По уважительнымъ прич. —	Латинскій Граммат. 5
По неуваж. прич. —	языкъ: Орфографія 5
	Письм. раб. 5
	Ариметика 4
	Географія 3
	Исторія 3
	Естественныя 4
	Числовыя 4
	Рисованіе 3
	Пѣніе —

ПРИМѢЧАНІЯ:
5 отлично, 4 хорошо, 3 удовле-
творительно, 2 неудовлетвори-
тельно, 1 плохо.

Марценское прав.-прих. уч.
18 апрѣля 1917 г.
И. Семинъ
Завѣдующій училищемъ:
Свѣтозаръ П. Гринько
Учителя: *М. М. Митинъ*
С. С. Сидоровъ

Дополнено новой печатью.
г. К. Кедровъ, Москва.

Mārcienas pareizticīgo draudzes skolas
audzēkņa Jāņa Cīrulnieka liecība.
1917. gads. MNM46996

Семинъ 32 коп. Lapa 16
Reg. № 339
№ 81

Mārcienas pareizticīgo sv. Alekseja Draudzes kartiņa

Uzvārds *Cīrulnieks*
Vārds *Jānis*
Dzīves vieta *Mārcienas*
„Stūrainos”
K. Ķeirāns, Madonā.

Izdota 1940. gada 21. martā.
Madonas muzeja krājums.
MNM47001:1

Zeswaines Ķinderu kapu 50 gadu
pastahweschanas peemiņas

Deewkalpojums

1926. g. 13. junijā.

I.

Meld.: At kaut man tuhtstojch meles duhtu.

Tu eš mums par patwehrumu Un radu radeem,
stiprais Deews. Tu wījam dewis eelabummu, Pirms
pasaule wehl zehlutees. No muhščības jau biji tu Un
palikš uš muhščību.

Jaur taru dušmību mehs nišstam, Jaur taru
Deewa bahrdšību; Jo grehku deht mehs nahwē slihg-
stam Un truhdi aprof dšhwību. Wijs dšhwēs laiks
pilns greubtuma Un gadi rit tā pajata.

Deews — mana klints, uš furas stahwu, Mans
patwehrums un stiprā jiks; Es muhščam dšedohšču
tam ilawu, Ehšis droščums manu nepeeweils. Rungs,
pajščtir manus darbus tā, Ka tawš es išeit un muh-
ščība.

II.

Meld.: Jēsus dšhwō muhščigi!

Beščš lai katnup, lejup ect, Mehrēis weens, tur
galā wada; Saimeeš wīnu zekineeš, Lai pehž stundās,

dās minu, Dšhwot, stahgāt tew par godu, Lai man ir
par jaušu rotu.

Rungs tu rahwis nahwēs jaites, Dod tad ar, lai
manas kaites, Slimības un jitas mofas Wada ihštā
abrišta rotas, Jihwitees tee; jēš es ipehju, Tēš lai tuh-
drot ušwareju, Un pa labai rotai stahwu Kad tu
staiti jaimi lawu.

VI.

Sawā meldija.

Rahdā nu meera Wijs tee iwehtigees, Ras stipri
jihnijs to labo jihniščan! Rahdā nu meera Sawos,
lapos, Kamehr teem zeltēes tā deena ahišs!

Tu wīhuwehtais Kapā ar dšwehjis, Kad tu we-
krušta to darbu pabeibšis. Satruhdēščanas Deeš red-
jis, Bet augščam zehlēes tai teelā deenā.

Kad mums buhs dušet Lihdi ar teem iwehtigeem
Kad mums ir beigta išči gruštā jihniščan! — Tad
tu muhs iwehtais. Ar' aiginahš, No muhju tapeem
muhš zehš dšhwus.

K. Keirāns Madona

II-36-41
MNM 9066

Mehstreenas Ķapu šwehtkos

1933 gada 6. augustā.

"Medi, es nahju drihš, un mana alga
lihdi ar mani, itweenam atmašat, ta
wina darbš buhs."

Jahna par. gr. 23, 12.

nāwa, Tur walda dšhwība, Kur Deewa — Tehwa
flawa Ešan galimā muhščigā!

Tad ko tu sehro, traufā dšwehse. Ja Jēsus
lahdu sauz, Ja, audhš, breediš ičini pasaulē, Kriht
semē tweešču graudš?! Ar ehrglā spahrteem plihwō
Uš ihsto dšimteni Un tur no jaunā dšhwō Ar Jēsu
muhščigi!

Deigu liturgija.

Meld.: Swehtigs, taš ušstahw.

Mihli juhs sweizam, draugi ašmigušee, Meerā
nu swehtā, mihlee ašgahušchee. Dufet tad faldī,
Kamehr jaunā deena Juhs zehš no meega.

Kopā iče dufet draugi, eenadneekš, Ja arī
dšhwē bijat sweščineekš, Nu meera ošā, iče pehž
dšhwēs wehtrām Dufet nu faldī.

Dufat tad faldī, muhščib's zeltteekš, Netrauzē
behdas juhs nedš semeš preeki. Brihwi no ralssem, —
ihstu meeru baudat, Tur wairs neraudat.

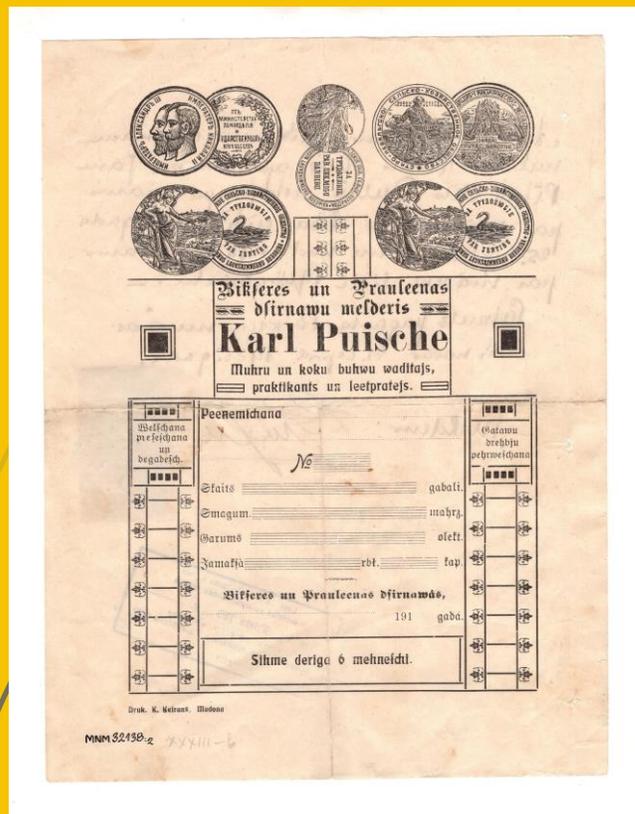
Kad dšhwēs gaitas mums ar reis buhs galā,
Ustahšim mihkos, raudot kapa malā. Pēe Jēsus rotas
jaunā dšhwē eekim, Tur gawilekim.

K. Keirāns, Madona

MNM 35581,2

XXXIII-6

Drukājis Kārlis Ķeirāns. Madonas muzeja krājums. MNM9066 un MNM35581:2

Apliecinājums par Jura Gulbja mācekļa darbu (1915-1918).
MNM32138:2

Madonas muzeja krājums.
MNM37895_4

Madonas skaistumkonkursa uzvarētāja Anna Dragūne (Millere) ar draudzenēm. E. Zariņas foto. 1932.g. 16. oktobris.
MNM 20471

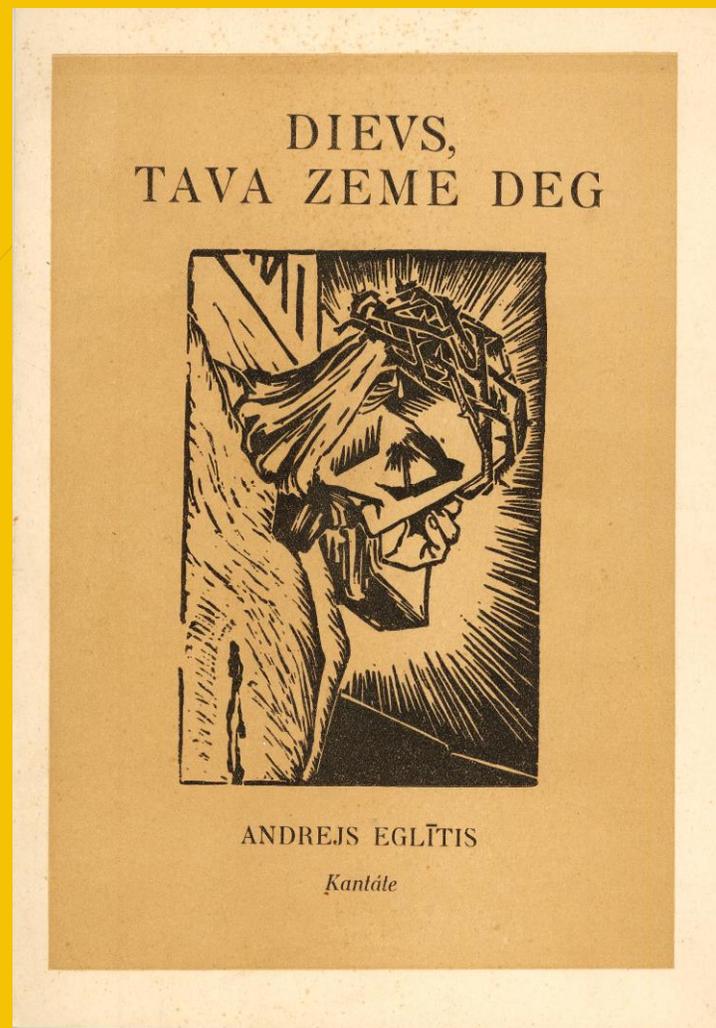

Priekšā no kreisās: Pēteris Mazurs
(namīpašnieks, nams
Lielās/Vienības/Saules un Tīrgus ielas
stūrī), Andrejs Kārklīņš, Mārtiņš
Saulītis (pilsētas valdes priekšsēdētājs),
Kārlis Ķeirāns (spiestuves īpašnieks).
2. r. no kreisās: 1. Kārlis Puiše
(namīpašnieks, nams Blaumaņa un
Upes ielas stūrī), 4. Andrejs Grasis
(pasta priekšnieks).
1920. gadu otra puse
MNM42788

Tehnika no K. Ķeirāna tipogrāfijas 1940. gada beigās vai 1941. gada sākumā tika pārvietota uz VAPP (Valsts apgādniecību un poligrāfisko uzņēmumu pārvaldes) 32. tipogrāfiju Madonā, Tirgus laukumā 2 – bijušās degvīna pārdotavas telpās.

Madona. Gogoļa (Saules) iela 4 un 4a. Vienstāva ēkā bija K. Ķeirāna drukātava, blakus – viesnīca. 1986. gads. Māra Meijera foto. Madonas muzeja zinātniskais arhīvs.

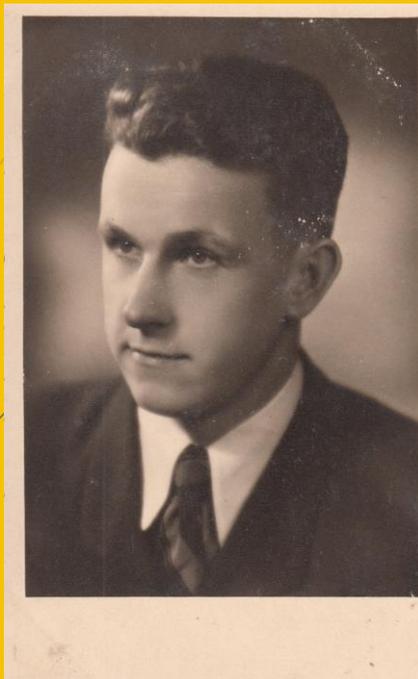
Madonas muzeja krājums
MNM40855

1944. gada 15. martā Rīgas Vecajā Sv. Ģertrūdes baznīcā pirmo reizi izskan Lūcijas Garūtas un Andreja Eglīša kantāte "Dievs, Tava zeme deg!"

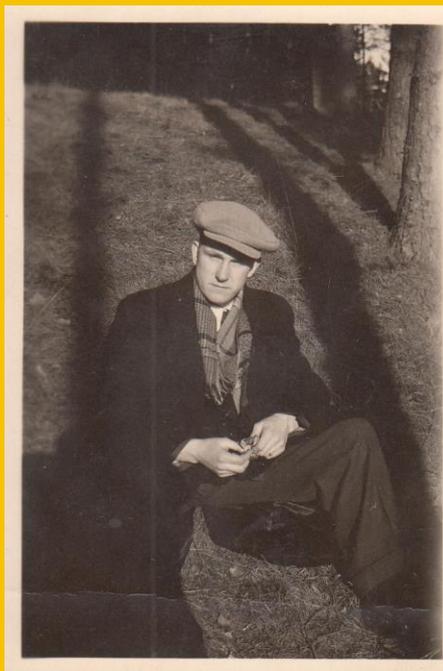
Andreja Eglīša teksts kantātei ar Lūcijas Garūtas mūziku, uzrakstīts 1943. gadā. Prāvesta Arnolda Grosbacha priekšvārds "Latvju tautai trimdā", rakstīts 1948. gada pavasarī. Jura Soikāna ilustrācijas un vāka zīmējums. Izdeva «Imanta». 1948.gads

Imants Jānis Reitmanis

(1919. Dzelzavas «Mucenieki» - 1966. Dānija)

I. Reitmanis ap 1942.g.
MNM28727_1

I. Reitmanis 25.03.1944.
MNM28727_1

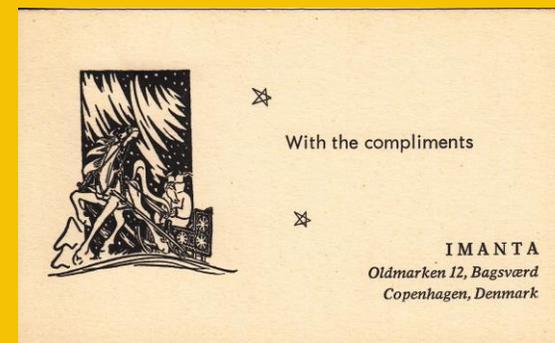

I. Reitmanis ar sievu Eiženiju (Enitu) Hamani -
Reitmeni (dz. 1921.g. Rīgā) un meitām Ingrīdu
(dz. 1950.g., tulce, kultūras sakaru veidotāja starp
Latviju un Dāniju), Gunu, Silsilu un Mārīti Dānijā.
Madonas muzeja krājums. MNM26204

- Imants Reitmanis – Doku Ata vecākās māsas Lienes mazdēls.
- I. Reitmanis pēc Alūksnes ģimnāzijas beigšanas uzsāka tautsaimniecības studijas Latvijas Universitātē
- Otrā pasaules kara nobeigumā viņš Dānijā ārstēja latviešu leģionā gūtos ievainojumus un palika tur pēc kara beigām
- Kopenhāgenā I. Reitmanis izveidoja grāmatu apgādu «Imanta», jau 1946. gadā izdeva skolas grāmatas
- Nodarbojās ar palīdzības saiņu sūtīšanai uz Latviju
- Aktīvi darbojās sabiedriskā laukā (Dānijas latviešu nacionālā komiteja, Daugavas Vanagi, vietējā draudze, latviešu kapu iekārtošana Kopenhāgenā, veco ļaužu mītne Tīstedā, darbojās Eiropas latviešu organizācijās
- Izdevniecības logo - Ojāra Jēgena zīmētais jauneklis auļojošā zirgā. Jātņieks saistījās ar izdevēja uzvārdu, bet zirga straujums liecināja par tā vadītāju zināmu pārgalvību.

1961.gads.
MNM28491

1950. – 1960. gadi.
MNM28478:2

Apgāda «Imanta» telpas un darbinieki. No labās: redaktors, mākslinieks Ojārs Jēgens (1924 - 1993), Enita Reitmane, Imants Reitmanis un apgāda saiņotājs Pēteris Bērziņš. 1950. gadu vidus. Madonas muzeja krājums. MNM27201:2 un 28798:3

I. Reitmanis pie karaļa pils Kopenhāgenā (Dānija) pēc audiences, kur nodeva karaļa Frederika IX dzimšanas dienā I-XII latviešu tautas dziesmu sējumus. Ap 1959. gadu. Madonas muzeja krājums. MNM27201:1

FREDENSBORG SLOT September 1964.

For det smukke ravsmykke, som den lettiske Nationalkomite har glædet mig med i anledning af mit bryllup, beder jeg Dem modtage min hjerteligste tak.

Reitmanis

Den lettiske Nationalkomite
ved formanden, hr. P. Reitmanis
Bagsværd.

FREDERIK VIII's Palæ
AMALIENBORG, den 20'marts 1959.

For den smukke gave, som jeg modtog på min 60 års fødselsdag, beder jeg Den Lettiske Nationalkomité i Danmark modtage min hjertelige tak.

Frederik VIII

Den Lettiske Nationalkomité i Danmark
Oldmarken 12

SECRETARIA DI STATO
DI SUA SANTITÀ
N. 69575
Dal Vaticano, li 5 dicembre 1961

Rev.mo Signore,

L'Augusto Pontefice ha molto apprezzato l'attestato di filiale devozione, che il Comitato di Assistenza ai profughi lettoni a Roma, associandosi alla comune esultanza dei fedeli del mondo intero, Gli ha professato in occasione del Suo 80° genetliaco.

Particolare accoglienza Si è degnato riservare il Santo Padre all'omaggio delle pubblicazioni unilateGli per onorare tale fausta ricorrenza dall'Editore Jmants Reitmanis, cittadino lettone residente a Copenaghen, al quale la medesima Santità Sua invia, insieme con le due medaglie contenute in uno degli astucci qui uniti, l'espressione della Sua riconoscenza.

Nel rimettere alla S.V. Rev.ma l'altra coppia di medaglie, sono a pregarla di volersi rendere interprete dei sentimenti di paterna gratitudine del Sommo Pontefice presso i suoi connazionali, ai quali Egli di cuore invia il conforto della implorata Benedizione Apostolica.

Con sensi di distinta stima mi confermo

di V. S. Rev.ma
dev.mo nel Signore

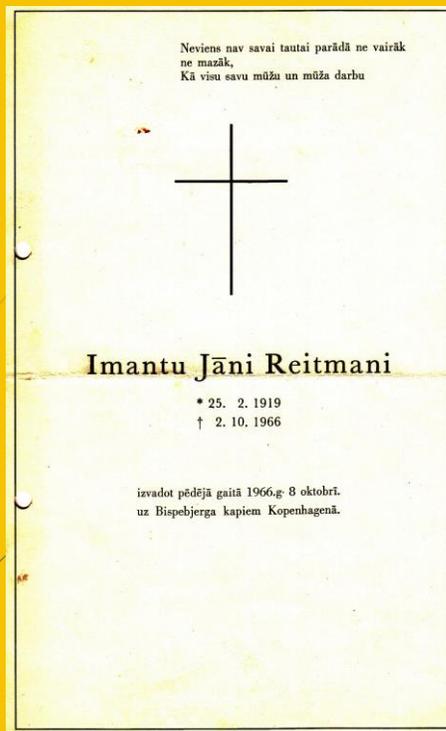
Augusto Pontefice
Stubbliug

Rev.mo Signore
Monsignor J. Camans
Via del Mascherone 55
Roma

(con due astucci)

MNM28479:1-3

Apgāda «Imanta» izdotie tautas dziesmu sējumi dāvināti arī Dānijas princesei Annei Marijai kāzu dienā, pāvestam Jānim XXIII, par dāvinājumu saņemot pateicības vēstules.

MNM30199

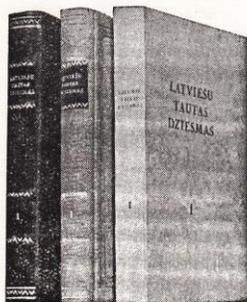
MNM28478:3

MNM28478:4

Pēc Imanta Reitmaņa nāves apgāda darbību kādu
laiku turpināja viņa kundze Enita Reitmane.

APGĀDA IMANTA IZDEVUMI

LATVIEŠU TAUTAS
DZIESMAS

12 sējumos

Redaktori

Prof. Dr. A. Svābe, prof. Dr. K. Straubergs,
E. Hauzenberga-Sturma
Rakstu autori

Prof. Dr. Ludis Bērziņš, Dr. V. Ģintars, E. Hauzenberga-Sturma, Dr. Jeruma-Krastiņa, prof. Dr. P. Kundziņš, J. Rudzītis, J. Straubergs, Veronika Strēlerte, prof. Dr. A. Svābe, Volfgangs Dārziņš u.c.

Sajā darbā ir apvienotas visas latviešu tautas dziesmas (60080) pamatdziesmas un raksturīgākie varianti). Darbs iznācis 12 sējumos. Katram sējumam pievienoti latviešu zinātnieku raksti par mūsu tautas dziesmām. Rakstiem pievienotas vienkrāsainas un daudzkrāsainas ilustrācijas. Katrā sējumā apm. 500 liela formāta (15,5 x 23,5 cm) lappušu. Viss kompl. audekla sējumā: \$ 170, DM. 396, A\$ 100, Zkr. 612, £ 65.

81

19 latviešu jaunās un visjaunākās paaudzes dzejnieku darbu klāsts atsevišķos pocket – book izdevumos:

MAZĀS SERIJAS autori un viņu darbi:

Velta Sniķere »Piesaukšana»
Jānis Viestiņš »Māla bezdelīgās»
Valda Kajaka »Magones»
Ojārs Jēgens »Komentāri»
Brāļi Graši »Ogles kvēlo»
Juris Kronbergs »Iesnas»
Lidija Dombroska-Larsen »Ar medus zobenu»
Margita Gūtmane »Ēnu spēles»
Ausma Jaunzeme »Rīta engēlis»
Dina Rauna »Pusnakts negatīvi»
Juris Mazutis »Ceļojumi»
Atsevišķa izdevuma cena: \$ 1.50; £ 7/-; A\$ 0.90; DM. 3.50; Zkr. 5.-; DKr. 7.-.

Rūd. Bangerskis **MANA MOZA ATMIŅAS I-IV**, darbs kas atspoguļo latviešu karavīru gaitas no Ziemeļvētku kaujām līdz Latviešu leģionam, bagātīgi ilustrēts. Kompl. \$ 25.-; sd 123/-; A\$ 16.40; DM. 75.60; Zkr. 100.-; DKr. 121.-.

H. Biezais **KRISTIANISMS NACIONĀLISMS, HUMANISMS**, grāmata par gara kultūras problēmām. \$ 2.90; sd. 17/9; A\$ 2.20; DM. 10.50; Zkr. 12.75.

Vald. Dambergs **DIEVU AUGSAMCELSANĀS**, romāns, prototipi vairākas latv. kult. dzīvē pazīstamas personas. \$ 3.40; sd. 18/-; A\$ 2.40; DM. 10.80; Zkr. 12.80; DKr. 20.-.

Vald. Dambergs **SARAKSTISANĀS AR EDUARDU VIRZU UN VIKTORU EGLĪTI**, \$ 2.40; sd. 13/8; A\$ 1.80; DM. 7.80; Zkr. 10.50; DKr. 12.50.

Alfr. Dzijums **NOKALTIŠ ZARS**, satirisks romāns, kas skar bēgļu dzīves problēmas. \$ 3.20; sd. 21/-; A\$ 2.80; DM. 12.-; Zkr. 18.-; DKr. 23.-.

O. Freivalds **KURZEMES CIETOKSNIS I UN II**, dokumenti un liecības par latv. tautas likteņiem 1944/45. g. Bagātīgi ilustrēta. Katra grāmata maksā. \$ 4.50; sd. 22/6, A\$ 3.-; DM. 12.80; Zkr. 17.60 DKr. 26.-.

O. Freivalds **LATVIEŠU KARAVĪRU TRĀĢEDIJA ZVIEDRIJĀ**. \$ 4.80; A\$ 3.40; DM. 13.60; Zkr. 19.50; DKr. 25.-; £ 25.6.

Aleksandrs Grīns **SEPTIŅI UN VIENS**, vēsturiska novele greznā izdev. ar S. Kalniņa koka grebumiem. \$ 2.00; sd. 8/9; A\$ 1.20; DM. 4.75; Zkr. 6.50; DKr. 8.75.

Jānis Grīns **TRIS LEĢENDAS**, trīs vēst. noveles, greznā izdev. Atlikuši nedaudz eks. \$ 2.00; sd. 10/6; A\$ 1.25; DM. 7.20; Zkr. 9.-; DKr. 12.-.

J. Jaunsudrabiņš **VASĀRA**, luksa izd. \$3.00; sd. 13/8, A\$ 2.00; DM. 8.50; Zkr. 10.75; DKr. 13.20.

83

PAZISTI LATVIJU! – saliekamā spēle katrai mājai, lielam vai mazam, svečautiņiem vai latviešiem – Jauns uzlabots izdevums. \$ 3.50; sd. 16/6; A\$ 2.15; DM. 10.50; Zkr. 13.50; DKr. 16.50.

RUSIADE, RIGA 1955-56, Egiļa Jarla stāsts un 95 attēli. Kartonēta. \$ 1.-; sd. 5/-; A\$ 0.90; DM. 3.-; Zkr. 4.00; DKr. 5.00.

Ed. Salna **BADA BIEDĒ**, karavīri kara beigu pomnā un gūstā. \$ 2.10; sd. 14/2; A\$ 1.80; DM. 8.75; Zkr. 10.75; DKr. 13.75.

J. Sviestiņš **PAR TO MAZO SOPULITI**, dzeju antoloģija vecākiem un bērniem. \$ 2.20; sd. 13/8; A\$ 1.80; DM. 7.80; Zkr. 9.75; DKr. 12.20.

Dr. phil E. Turkina **ANGLISKI-LATVISKA VĀRDNĪCA**, 30.000 vārdu, 1056 lapp. \$ 7.20; sd. 2.70; A\$ 4.00; DM. 22.00; Zkr. 30.00; DKr. 45.00.

Dr. phil E. Turkina **LATVIEŠU-ANGLU VĀRDNĪCA**, ap 31.000 vārdu, 776 lapp. ar dubultspējamu tekstu \$ 6.80; sd. 35/-; A\$ 7.00; DM. 25.00; Zkr. 30.00; DKr. 52.00.

Ingrīda Viksna **MUMS JĀBRĒN JORĀ**, romāns par Kurzemes cietokņa dienām. \$ 3.10; sd. 21/-; A\$ 2.55; DM. 12.50; Zkr. 15.25; DKr. 19.75.

Ed. Virza **KARLIS ULMANIS**, monogrāfija. Ilustr. uz krīta papīra. \$ 2.80; sd. 15/-; A\$ 2.20; DM. 8.80; Zkr. 12.80; DKr. 15.-.

85

Jānim Jaunsudrabiņam adresētas vēstules **TĀ MUMS IET**, 1944-1954, grezns izdev., skaista dāvana. \$ 4.20; sd. 24/-; A\$ 3.20; DM. 13.60; Zkr. 18.-; DKr. 22.-.

Brāļi Kaudzītes **MERNIEKU LAIKI**, luksa izd. E. Brenčēna oriģināli. \$ 8.00; sd. 39/-; A\$ 4.80; DM. 24.-; Zkr. 32.-; DKr. 48.-.

Pāvils Klāns **SAFARI**, televīzijas filmu Afrikas ekspedīcijas apraksts ar 71 foto attēlu, 10 kartēm un sīkiem datiem par Afrikas politisko atmodu. \$ 5.70; sd. 35/-; A\$ 4.60; DM. 21.00; Zkr. 26.50; DKr. 35.00.

Lija Kronberga **RUNCA VEZUMS**, dzeju antoloģija bērniem \$ 2.60; sd. 14/-; A\$ 1.80; DM. 8.75; Zkr. 10.75; DKr. 14.-.

Arturs Kroders **ATMIŅAS**, tautas sacelšanās dalībnieka stāstījums. \$ 7.50; sd. 60/-; A\$ 6.75; DM. 30.-; Zkr. 37.50; DKr. 52.-.

Tālvāldis Kīkaura **PUTŅI**, romāns. \$ 4.20; sd. 30/-; A\$ 3.80; DM. 15.-; Zkr. 20.-; DKr. 30.-.

LATVIEŠU TAUTAS MIKLĀS, SAKĀMVĀRDI UN PARUNAS, red. prof. Dr. K. Straubergs, Grāmata savā formātā un ietērpā piemērota apgāda tautas dziesmu izdevuman. DKr. 82.-. Pērkama tikai kopā ar tautasdziesmam.

LATVIEŠU TAUTAS PASAKAS PAR SERDIENĪTI, daudzkrās. ilustr. \$ 3.40; sd. 16/-; A\$ 2.20; DM. 8.80; Zkr. 12.80; DKr. 15.-.

LATVIEŠU TAUTAS PASAKAS PAR VELNIEM, 93 pasakas, daudz ilustrāciju. \$ 3.10; sd. 18/9. A\$ 2.50; DM. 11.50; Zkr. 14.75; DKr. 21.-.

Vīlis Lesiņš **DZIRKSTIS**, aktuāla patriotiska grāmata. O Jēgena griezumī linolejā. \$ 2.40; sr. 16/4; A\$ 1.90; DM. 9.50; Zkr. 11.50; DKr. 14.75.

84

TULKOJUMI

Andersena **PASAKAS**, L. Kronbergas tulkojums, krāsainas ilustrācijas \$ 2.60; sd. 15/1; A\$ 2.10; DM. 9.60; Zkr. 12.80; DKr. 16.-.

Kr. Arnoti **DIEVS IR AIZKĀVEJĪES**, romāns, par komūnistu okupēto Ungāriju. \$ 2.95; sd. 17/-; A\$ 2.20; DM. 9.80; Zkr. 12.80; DKr. 16.50.

E. Kestners **DIVKĀRŠĻA LOTITE**, ilustr. romāns jaunatnei. \$ 2.40; sd. 12/9; A\$ 1.80; DM. 7.75; Zkr. 9.50; DKr. 12.75.

A. Dž. Kronins **DEBESU VALSTĪBAS ATSLEGAS**, romāns, 376 lapp. \$ 4.50; sd. 22/-; A\$ 2.80; DM. 12.80; Zkr. 17.60; DKr. 20.-.

A. Dž. Kronins **TIRANNIS**, romāns, 516 lapp. \$ 6.80; sd. 32/-; A\$ 4.20; DM. 17.60; Zkr. 23.60; DKr. 31.-.

A. Dž. Kronins **ZVAIGZNES RAUGAS LEJUP**, romāns, 596 lapp. \$7.00; sd. 37/6; A\$ 4.40; DM. 20.50; Zkr. 25.75; DKr. 34.50.

A. Dž. Kronins **CITADELE**, romāns, 380 lapp. \$ 4.30; sd. 22/-; A\$ 2.70; DM. 12.-; Zkr. 15.-; DKr. 20.-.

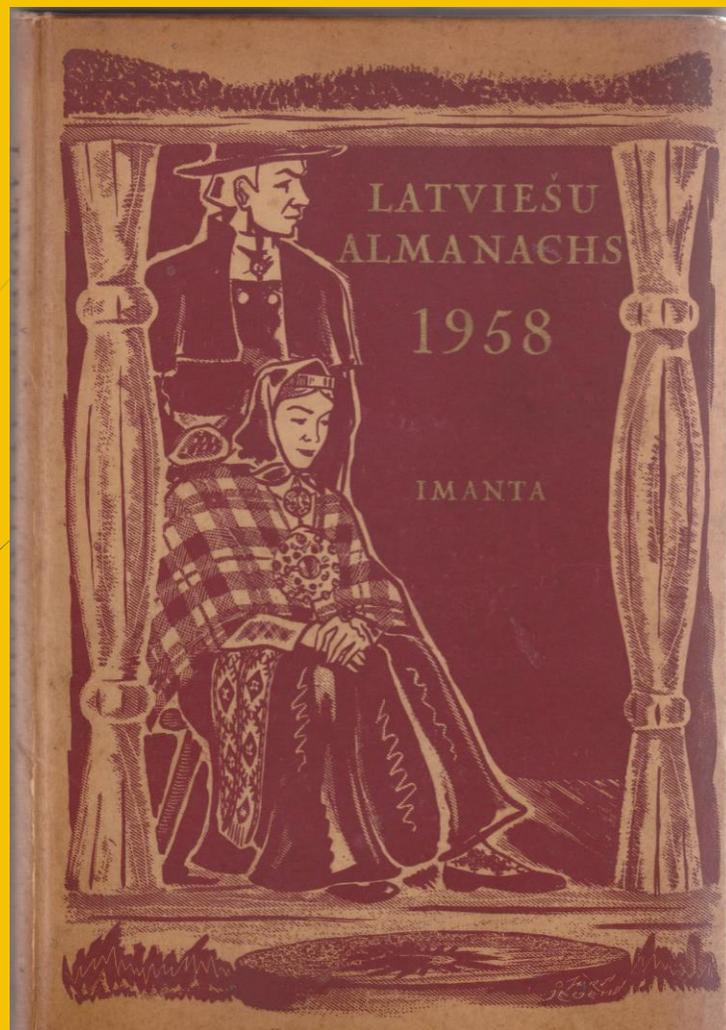
V. Linna **NEZINĀMĀJAM KAREIVIM**, romāns par somu-krievu Ziemas karu. \$ 4.80; sd. 25/-; A\$ 3.40; DM. 14.80; Zkr. 20.-; DKr. 24.-.

B. Pasternaks **DR. ZIVAGO**, Nobela prēmijas laureāta romāns. No krievu val. tulk. P. Klāns. \$ 5.90; sd. 38/-; A\$ 4.60; DM. 22.-; Zkr. 28.-; DKr. 32.-.

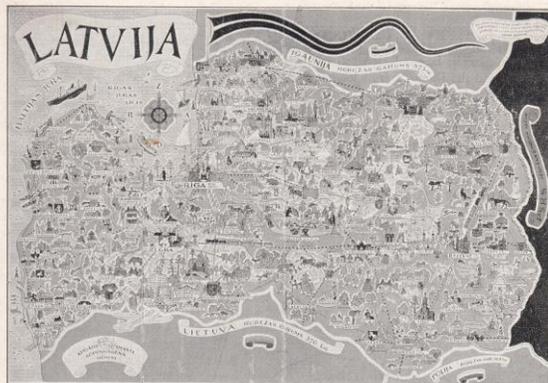
A. Selinko **DESIRE**, vēst. romāns par Napoleonu un Bernadotiem, 600 lapp. Luksa izd. \$ 5.20; sd. 30/-; A\$ 4.-; DM. 16.80; Zkr. 22.80; DKr. 26.-.

Dž., Steimbeks **PAR PELEM UN CIVĒKIEM**, ievērojamā amerikāņu rakstnieka romāns, \$ 2.40; sd. 12/-; A\$ 1.65; DM. 7.20; Zkr. 8.40; DKr. 11.60.

Madonas muzeja
krājums.
MN26646:2

Madonas muzeja krājums.
MNM28697:10

Get to know Latvia

Latvia is an independent democratic republic, founded on the 18th November 1918. It is situated on the Baltic sea with Estonia to the north, Lithuania to the south and Russia to the east. Its territory is 65,791 km². The Capital of Latvia is Riga, which in 1940 had 364,000 inhabitants. That year there were 2 million people in the whole of Latvia, 75 % of whom were Latvians. Latvia consists of Kurzeme, Zemgale, Vidzeme and Latgale.

On the 17th June 1940 Latvia was occupied by Soviet Russia, in 1941 by Germany, and in 1944/45 once again by the Soviets. The Soviet regime deported the independent Latvian government, persecuted the inhabitants, deprived them of their personal freedom, took away their property and by force turned Latvia into a Soviet satellite, called a "republic". The occupation regime reduced Latvian territory to 64,500 km² adding some of its districts to Soviet Russia. The number of Latvia's inhabitants during the Russo-German fighting

and through political persecutions, deportations and the dispersal of refugees was cut down by half a million. Some 300,000 Latvians left for the West during the Second World war, but only about 100,000 of them managed to obtain asylum in Western countries, the rest were forced back by the Russian army.

During the post-war period Latvia was inundated by Russians, so the number of inhabitants in the country increased to over 2 million, and in Riga alone there were more than 620,000 people. Meanwhile the number of Latvians in the whole country decreased from 1,499,127 in 1939 to 1,298,000 in 1959, which is only 62% of the total number of inhabitants.

The occupation forces try to turn agricultural Latvia into an industrial country, destroying its highly developed agriculture, which has never again reached the same level of production as in the time of Latvia's independence. For the most part Latvia consists of a plain, suitable for agriculture and cattle-breeding.

Pazīsti Latviju

Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika, dibināta 1918.g. 18. novembrī. Tā atrodas pie Baltijas jūras starp Igauniju ziemeļos, Lietuvu dienvidos un Krieviju austrumos, un aizņem 65,791 km² plašu teritoriju. Latvijas galvaspilsēta ir Rīga, kurā 1940.gadā bija 364.000 iedzīvotāju, bet visā Latvijā minētājā gadā dzīvoja 2 miljoni cilvēku, no tiem 75% latviešu. Latvija sastāv no Kurzemes, Zemgales, Vidzemes un Latgales.

Latviju 1940.g. 17. jūnijā okupēja Padomju savienība, 1941.g. to ieņēma Vācija, bet 1944/45.g. vālciz Padomju savienība. Padomju režīms deportēja neatkarīgās Latvijas valdību, vajāja iedzīvotājus, atņēma tiem personīgo brīvību un īpašumus un ar varu pārvērsa Latviju par Padomju savienības republiku. Okupācijas režīms samazināja Latvijas teritoriju uz 64.500 km², pievienojot dažus apgabalus Padomju savienībai, bet iedzīvotāju skaits krievu-vācu kara darbības rezultātā, politiskās vajāšanās, deportācijās un bēgļu gaitās saruka par 0,5 miljoniem. Uz rietumiem Otra pasaules kara laikā devās ap 300.000 latviešu, no kuriem tikai ap 100.000 izdevās dabūt patvērumu rietumu valstīs, bet pārējos krievu karaspēks ar varu atgriezta okupētajā Latvijā.

Pēc kara gados, Latvijā ieplūstot krieviem, tās iedzīvotāju skaits pieaudzis pāri par 2 miljoniem, bet Rīgā pāri par 620.000. Tai pašā laikā latviešu skaits visā zemē no 1.499.127, kāds tas bija 1939.g., sarucis 1959.g. uz 1.298.000, kas ir vairs tikai 62% no iedzīvotāju kopskaita.

Okupācijas režīms cenšas pārvērst Latviju no agrārvalsts par rūpniecības zemi, sagraujot tās augsti attīstīto lauksaimniecību, kas padomju varas laikā nekad vairs nav sasniegusi neatkarīgās Latvijas laika produkciju.

Latvijas lielāko daļu aizņem līdzenumi, lauksaimniecībai un lopkopībai derīga zeme, un tās visaugstākā virsma pabežas Vidzemes centrālajā augstienē, kur Gaiziņkalns ar 310 m ir augstākais Latvijas kalns. Latvijas lielākais ezers – Rēznas ezers (56 km²) atrodas Latgalē, bet lielākā Latvijas upe ir Daugava, no kuras 1003 km kopgaruma caur Latvijas teritoriju plūst 370 km.

Latvijas galvenās eksportpreces brīvvalsts laikā bija koki, papirs un lauksaimniecības produkti; importpreces - mašīnas, akmeņogles, nafta, vilna, tabaka. Laikā no 1919.g. līdz 1940.g. Latvijas universitāti, konservatoriju un mākslas akadēmiju beiguši 8045 studenti. Un 1939.g., piemēram, izdotas 1207 grāmatas, kā arī iznākuši 149 žurnāli un 54 laikraksti.

Latviešu tautas vēsture ir nemitīgs izturības pārbaudījums svešu varu pakļautībā. Līdz 13. g.s. tās ciltis kūrši, zemgaļi, sēji un letgaļi dzīvo brīvu zemnieku, zvejnieku un mednieku dzīvi. Vācu krustnieki ar uguni un zobenu līdz 1290.g. pakāpeniski pakļauj brīvās ciltis, rodas Livonijas valsts. Ar krievu cara Jāņa Briesmīgā iebrukumiem Vidzemē un Igaunijā 1558.g. sākas Livonijas karš, kuros piedalās arī Zviedrija, Dānija un Polija. Kad Livonijas valsts 1562.g. beidz eksistēt, tās vietā nodibinās Kurzemes un Zemgales hercogistes, bet Vidzemē un Latgalē pievieno Polijai. Vidzemē pēc kara ar Poliju 1629.g. iegūst Zviedrija. Ziemeļu kara, kas izceļas 1700.g., Zviedrija cinās ar Poliju, Dāniju un Krieviju, un 1710.g. Vidzemi zviedriem atņēma Krievijai. Arī Latgale 1772.g. pāriet krievu rokās, un 1795.g. - arī Kurzemes un Zemgales hercogistes. Visā Latvijas teritorijā sākas t.s. krievu laiki.

Bet jau 1784.g. Vidzemē izceļas pirmie zemnieku nemieri, kas atkārtos 1802. un

1841.g. Latviešu tautas politiskās atmodas laikmets sākas īsteni ar 1856.g., kad iznāk pirmais latviešu izdots laikraksts, un 1905.g. revolūcijā Krievijā latviešu revolucionāri jau prasa Latvijas autonomiju.

Pirmajā pasaules karā 1914.g. Latvija kļūst par krievu-vācu kara teikumu un zaudē ap ceturto daļu iedzīvotāju. Pēc Latvijas brīvvalsts proklamēšanas 1918.g. sākas latviešu brīvības cīņas pret krieviem un vāciešiem, kas beidzas ar vāciešu padzišanu un mierlīgumu ar krieviem. To paraksta 1920.g. 11. augustā, un Krievija tajā solās „uz mūžīgiem laikiem” atteikties no latviešu zemes un tautas. Jau 20 gadus vēlāk Maskavas valdība šo līgumu lauž.

Padomju okupācijas režīms Latvijā atdūries

uz pretestību latviešu tautā, kuras ideāls ir neatkarīgas, suverēnas valsts atjaunošana Latvijas teritorijā. Latvijas pievienošanu Padomju savienībai nav atzinušas ASV, Lielbritānija, Vācijas federālā republika un citas valstis, kurās joprojām darbojas šo valstu atzīti Latvijas diplomātiskie un konsulārie pārstāvji. Emigrācijā esošie 100.000 latviešu izveidojuši spēcīgas organizācijas, kuru darbība veltīta Latvijas brīvības atjaunošanai. Lielākā no tām ir Brīvās pasaules latviešu apvienība ar centriem Eiropā, ASV, Kanādā un Austrālijā, kā arī Otra pasaules kara dalībnieku organizācija Daugavas Vanagi, kurā kopā ar kara veterāniem un viņu tuviniekiem ir ap 40.000 biedru.

Madonas muzeja krājums.
MNM30145

Prezentācija tapusi Latvijas Nacionālā bibliotēka pasākumu cikla "Latviešu grāmatai 500" ietvaros ar LR Kultūras ministrijas atbalstu.